

Ekte engasjement, eller blåøyd begeistring?

Som deltaker på den første europeiske Coaching Psychology Conference i London ble jeg slått av pionerånden og begeistringens som gjennomsyret både forelesninger og debatt. Men det kritiske perspektivet var nærmest fraværende.

TEKST

Rune Rønning

PUBLISERT 5. juni 2009

RIVAL ELLER PARTNER: Coachene markedsfører seg som en profesjon som kan få folk på rett kjøll – en utfordring for Psykologforeningen. Illustrasjon: Kristin Berg Johnsen.

I 2004 opprettet British Psychological Society (BPS) det de kalte Special Group in Coaching Psychology. Denne organisasjonen understøtter «coaching psychologists», coacher, individuelle klienter og organisasjoner som er interesserte i å lære mer om «coaching psychology» og coachetjenester. Initiativet kom etter at flere psykologer hadde ønsket å bidra til en profesjonalisering av coaching i en situasjon der feltet var preget av eksplosiv vekst og et mangfold av definisjoner og tilnærminger – svært ofte

uten noe som lignet et vitenskapelig fundament. Målet er å fremme utviklingen av «coaching psychology» som en profesjonell aktivitet og å klargjøre fordelene ved psykologiske tilnærminger til praksis innenfor coaching.

Umodent felt

I Norge har det vært en ganske opphetet debatt mellom psykologer og ikke-psykologer, særlig om grensedragningen mellom terapi og coaching og mulige skadelige konsekvenser av coaching. Norsk Standard har konkludert med at det for tiden er umulig å utvikle en standard på grunn av «manglende modenhet» innenfor coachingfeltet, og Norsk Psykologforening har også trukket seg ut av arbeidet med å finne frem til en slik standard. På denne bakgrunnen kan det være interessant å følge med i hvordan Special Group in Coaching Psychology arbeider for å profesjonalisere coachingfeltet.

Grovt sagt prøver Special Group in Coaching Psychology å profesjonalisere coachingpraksis ved å innføre begrepet «coaching psychology» om praksisen til coachende psykologer, og ved å fremheve at slik praksis er forankret i vitenskapelig akseptert psykologisk kunnskap. Organisasjonen har arrangert flere nasjonale konferanser i «coaching psychology» i Storbritannia, og i desember 2008 var den vertskap for «1st European Coaching Psychology Conference» i London.

Usikker effekt

Norsk Psykologforening ble bedt om å foreslå en representant til å presentere et paper, og undertegnede ble bedt om å delta. Jeg presenterte paperet «Couching Coaching; Executive Coaching in a Critical Perspective». Bidraget var bygget på en artikkel jeg skrev i *Magma* i 2005, og presenterte problematiske konnotasjoner og implisitte forutsetninger innenfor den dominerende coaching-diskursen, og mulige uheldige konsekvenser av denne diskursen i konsultasjon med ledere og organisasjoner. Kort sagt prøvde jeg å skissere starten på en dekonstruksjon av coach-retorikken.

Min presentasjon var, så vidt jeg kunne observere, den eneste som hadde et eksplisitt kritisk perspektiv på coaching som begrep og praksis. Flere av de øvrige presentasjonene og forelesningene, så vel som spørsmål og diskusjon, var preget av en pioner-ånd og begeistring for coaching som kilde til personlig utvikling.

«Min presentasjon var, så vidt jeg kunne observere, den eneste som hadde et eksplisitt kritisk perspektiv på coaching som begrep og praksis»

Blant de mer nøkterne presentasjonene var professor Siegfried Greif fra Universitetet i Osnabrück og hans gjennomgang av forskning på effekten av coaching. Greifs konklusjon var at det ikke er mulig å si entydig at coaching virker, på grunn av det store

mangfoldet av definisjoner, metoder og effektmål. Men skal coaching ha håp om å bli en legitim profesjon, er det en forutsening at forskning kan slå fast at coaching har effekt, mente han.

Professor i Coaching Psykologi ved Universitetet i København, Richard Stetter, fremhevet sterkt at coaching kan være en nyttig praksis alt etter som globaliseringen medfører et stadig mer «hyper-komplekst» samfunn. Stetter sa lite om hvordan coaching kan defineres, men mer om hva det kunne være: en dialogisk sammenvevning av narrativer om det å leve i et tvetydig postmoderne samfunn.

Spirituell

Sir John Whitmore er en av opphavsmennene til den såkalte GROW-modellen for coaching, og presenterte «Transpersonal coaching», et verktøy som kan bidra til å skape mening, og som kan gjøre bruk av spiritualitet innenfor coaching. Whitmore poengterte at transpersonal coaching overskrider individuell coaching og legger vekt på «the whole system». Dette har metoden felles med fokuset man har i systemisk terapi, påsto han. Dessverre var det mitt inntrykk at Whitmore ga kropp og uttrykk til noe av det jeg setter minst pris på ved det man kunne kalle «coaching-bevegelsen». Han kritiserte sterkt og eksplisitt akademikere – og særlig psykologer – for å være reduksjonistiske og arrogante, i den forstand at de foregir å eie sannheten. Samtidig sa han ting som: «*When you know perfectly well that people should do work to develop themselves, and they don't, you have to use tools and simple models to convince them.*» Det var underlig å være vitne til hvordan publikum humret og applauderte, og så ut til å gå inn i en slags kollusjon med Whitmore i hans utlegning av coachen som den ikke-kontrollerende og velgjørende systemfokuserede hjelperen som vet best hva klienten og samfunnet trenger, men som må stri med arrogante og bedrevitende psykologer for å få utøve jobben sin.

Lite refleksjon

Mitt hovedinntrykk etter konferansen er at på tross av ambisjonen om å underbygge *coaching psychology* vitenskapelig, var det få bidrag og diskusjoner som var karakterisert av kritikk og refleksjon. Disse to elementene burde etter mitt syn være sterkt til stede på slike konferanser, og man kunne bli urolig for at deltakerne hovedsakelig var kommet sammen for å finne gjensidig bekreftelse for egen praksis. Nå trenger ikke det være særegent for 1st European Coaching Psychology Conference, men det gir grunn til bekymring gitt situasjonen innenfor coaching-feltet. Det er all grunn til at Norsk Psykologforening fortsetter å følge med på og involvere seg i internasjonale aktiviteter i skjæringsfeltet mellom coaching og psykologi.

rune.roenning@aff.no

Teksten sto på trykk første gang i Tidsskrift for Norsk psykologforening, Vol 46, nummer 6, 2009, side 602-603

TEKST

Rune Rønning

